



Background report

Human Rights Council

Politická práva LDCs v JV Asii

HUMAN RIGHTS COUNCIL (HRC) - POLITICKÁ PRÁVA V LDCs V JV ASII

Následující background se zaměřuje na politická práva v nejméně rozvinutých zemích (LDCs) Jihovýchodní Asie. Jako předpoklad pro úspěšnou četbu tohoto textu je naprostou nezbytností se seznámit s obecným backgroundem o LDCs, který nás uvede do základů problematiky nejméně rozvinutých zemí světa. Dále se také čtenáři doporučuje, aby se před začtením do následujících řádků seznámil s backgroundem o právech dětí, pokud tak ještě neučinil, neb následující text na něj v některých ohledech navazuje a odkazuje na něj.

V první části tohoto textu se autoři zaměří na obecný úvod k politickým právům. Jejich cílem není akademicky důsledný výklad řešící tento problém, nýbrž lehce pochopitelný nástin problematiky. V druhé části se již čtenář seznámí s konkrétními případy porušování politických práv v LDCs v Jihovýchodní Asii.

1. Úvod do problematiky - co to vlastně jsou politická práva?

„Každý má právo na svobodu sdružovat se s jinými, i právo zakládat na ochranu svých zájmů odborové organizace a přistupovat k nim.“¹

Tak praví článek 22 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (1966), o kterém jsme více pojednali v předchozím backgroundu o právech dětí, a definuje tím právo sdružovat se - jedno ze základních politických práv, tak jak je chápé dnešní mezinárodní společenství. Co jsou to vlastně politická práva?

1.1. Tři generace lidských práv

S rozdělením lidských práv do tří generací přišel v roce 1979 český právník působící v Mezinárodním institutu pro lidská práva ve Štrasburku - Karel Vašák. Tato teorie čerpá inspiraci z hesla francouzské revoluce „volnost, rovnost, bratrství“ a vzhledem k tomu, že ve značné míře reflektuje evropské hodnoty, uchytila se hlavně v evropském právu a částečně se promítla např. i do *Listiny základních práv Evropské Unie*² či české *Listiny základních práv a svobod*³. To je posun oproti *Všeobecné deklaraci lidských práv*⁴, kde sice jsou uvedena jak práva první, tak i druhé generace, ale nejsou od sebe nijak odlišena nebo rozdělena na skupiny.⁵ Je velmi důležité si uvědomit, že i přes takto naznačené rozdělení lidských práv nelze stanovit, že jedna skupina je důležitější než jiná. Zároveň nesmíme zapomínat na fakt, že přes různá dělení na občanská, politická, ekonomická, kulturní a další práva jsou všechna lidská práva navzájem propojena a jejich dělení (jako například zde uvedené - na tři generace) slouží spíše pro teoretické než praktické účely a v některých případech je dosti problematické.

▪ První generace lidských práv

Práva v této kategorii se dotýkají především svobody a možnosti účastnit se politického života a dění ve státě. Jsou to základní občanská a politická práva a jejich cílem je chránit jednotlivce před neadekvátními zásahy či excesy státu a státních orgánů.

Jedná se hlavně o právo na život, právo na svobodu a bezpečnost jedince, právo nebýt mučen a vzat do otroctví, právo na svobodu smýšlení, vyjadřování, svědomí, náboženství, právo na spravedlivý soud, volební právo a právo na sdružování a shromažďování. Zdůrazňujeme, že v tomto výčtu jsou jak občanská, tak také politická práva - hranice mezi nimi není vždy jednoznačná.

První zmínky o právech této generace můžeme najít v *The Bill of Rights*⁶ vydaném v USA roku 1789, následně v *Deklaraci práv člověka a občana*⁷ - slavném dokumentu přijatém v roce 1789 během francouzské revoluce a dále také v již zmíněné *Všeobecné deklaraci lidských práv*.

¹ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Článek 22, odst. 1. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.

² Listina základních práv EU. <<http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/32007X1214/hm/C2007303CS.01000101.htm>>.

³ Listina základních práv a svobod. <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

⁴ Všeobecná deklarace lidských práv. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.

⁵ Internet Encyclopedia of Philosophy. <<http://www.iep.utm.edu/hum-rts/>>.

⁶ The Bill of Rights i s pozdějšími dodatky. <<http://www.ushistory.org/documents/amendments.htm>>.

- **Druhá generace lidských práv**

Práva spadající do druhé generace začala být státy uznávána a přiznávána až po skončení první světové války.

Jedná se především o základní sociální, ekonomická a kulturní práva. Můžeme mezi ně zařadit například právo na práci, právo na zdravotní péči, právo na vzdělání a právo na využívání výhod kulturní svobody a vědeckého pokroku, právo na bydlení, právo na zabezpečení v případě nezaměstnanosti.

Tato práva uvádí *Všeobecná deklarace lidských práv*, dále pak především *Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech*⁸ přijatý 19. prosince 1966 v New Yorku. Americký prezident Franklin D. Roosevelt přišel s koncepcí *The Second Bill of Rights*⁹, tedy jakési „nástavby“ či pokračování na přijatý *The Bill of Rights*, ovšem jeho návrh se nikdy nestal součástí americké ústavy. *The Second Bill of Rights* měl zaručovat americkým občanům právo na práci, domov, zdravotní péči, ekonomickou ochranu během nemoci, důchod a také právo na vzdělání a odpočinek.

- **Třetí generace lidských práv**

Třetí generace lidských práv obsahuje práva, jejichž existence začala být diskutována a pomalu uznávána teprve v 70. letech 20. století. Významně ji ovlivnilo především přijetí *Stockholmské deklarace*¹⁰ na *Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji* (the United Nations Conference on the Human Environment) a také *přijetí Deklarace o životním prostředí a rozvoji*¹¹ z Rio de Janiera (The Rio Declaration on Environment and Development) v roce 1992.

Jak již napověděly názvy relevantních deklarací, k právům třetí generace se řadí právo na zdravé životní prostředí, právo na přírodní zdroje, právo na sociální a hospodářský rozvoj či právo na kulturní dědictví.

Práva třetí generace nejsou přesně vymezena a některé státy či odborníci jejich existenci v současné době ani neuznávají. Argumentují například tím, že není dosud přesně stanoveno, kdo je v případě této generace nositelem práv a kdo je naopak nositelem povinností. Tedy kdo má právo, na co přesně a vůči komu.¹²

2. Politická práva

Politická práva společně s právy občanskými jsou všeobecně chápána jako práva chránící jedince proti neoprávněnému jednání ze strany státu a státních orgánů. Zahrnují tak práva umožňující ovlivňovat veřejné dění ve státě, participovat na vládnutí, vyjadřovat své názory a ideje či se sdružovat v zájmových hnutích, občanských organizacích či politických stranách¹³.

Prvním mezinárodním dokumentem, ve kterém bychom našli seznam politických práv, je *Všeobecná deklarace lidských práv*¹⁴, která byla přijata v roce 1948 v New Yorku tehdejšími 48 členskými státy OSN.

Závaznou definici a ochranu politických práv však objevíme až v *Mezinárodním paktu o občanských a politických právech*¹⁵, který od roku 1966 ratifikovalo již 162 států světa.¹⁶ (mapa¹⁷).

⁷ Deklarace práv člověk a občana. <http://www.svedomi.cz/dokdoby/lp_frarev.htm>.

⁸ Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>>.

⁹ Second Bill of Rights. <http://en.wikipedia.org/wiki/Second_Bill_of_Rights>; zvukový záznam F. D. Roosevelta, když nastiňoval koncepci The Second Bill of Rights. <<http://www.youtube.com/watch?v=UwUL9tJmypi>>.

¹⁰ Stockholmská deklarace.

<<http://www.unep.org/Documents.Multilingual/Default.asp?DocumentID=97&ArticleID=1503>>.

¹¹ Deklarace o životním prostředí a rozvoji. <<http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm>>.

¹² Three generations of human rights. <http://en.wikipedia.org/wiki/Three_generations_of_human_rights>.

¹³ Megafóra: Measuring Human Rights, Democracy and Governance.

<<http://www.megafora.org/training/encyclopedia/political.html>>.

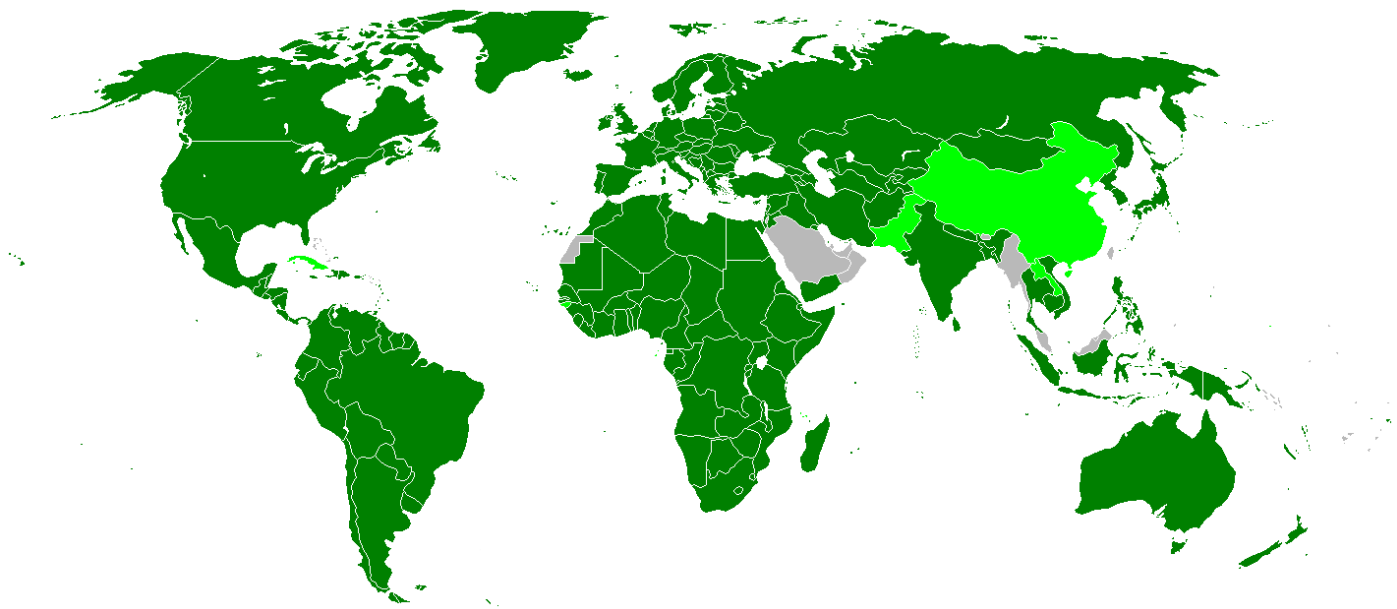
¹⁴ Všeobecná deklarace lidských práv. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.

¹⁵ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.

¹⁶ Mezi 30 států, které neratifikovaly, najdeme mimo jiné Barmu/Myanmar, Bhútán, Cínu, Guine <http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=UNTSO&tabid=1&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&lang=en#Participants>.

Pakt zároveň ustanovil *Výbor pro lidská práva*, jehož prací je posuzovat zprávy o plnění závazků z Paktu, které Výboru pravidelně předkládají signatářské státy.

Státy, které podepsaly a ratifikovaly (tmavě zelená), pouze podepsaly, ale neratifikovaly (světle zelená) a ani nepodepsaly, ani neratifikovaly (šedá)
Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.



¹⁷ Obrázek z: <http://en.wikipedia.org/wiki/International_Covenant_on_Civil_and_Political_Rights>.

K Paktu se po jeho přijetí vytvořily a připravily signatářským státům k podpisu také dva opční protokoly. První opční protokol z roku 1966 představuje procedurální nástroj přiznávající jednotlivcům možnost obrátit se s individuální stížností na Výbor. Druhý opční protokol z roku 1989 se soustředí především na problematiku trestu smrti a usiluje o jeho zrušení. Další užitečné informace k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech můžeme nalézt již ve výše zmíněném backgroundu o právech dětí. K připomenutí se určitě bude hodit.

2.1. Právo na svobodu projevu

„Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo nepřipouští, aby někdo trpěl újmou pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.“¹⁸

Dle odstavců 1 a 2 článku 19 Všeobecné deklarace lidských práv náleží každému jedinci právo svobodně vyjadřovat své přesvědčení, názory a myšlenky, a to bez obav z možné perzekuce ze strany státu či státních orgánů.

Odstavec 3 článku 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech¹⁹ dále stanoví, že: *„Užívání práv uvedených v odstavci 2 tohoto článku s sebou nese zvláštní povinnosti a odpovědnost. Může proto podléhat určitým omezením, avšak tato omezení budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:*

a) k respektování práv nebo pověstí jiných;

b) k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky.“

Pod zmíněným omezením si lze představit například situaci, kdy stát rozpustí veřejné shromáždění, jehož účastníci začali provolávat nacistická hesla a vyzývat ke xenofobii a rasismu. Typickým příkladem je tedy zákaz propagace a adorace fašismu a nacismu, který přijala většina evropských zemí. Stejně omezení platí i např. i pro popírání holocaustu.

Právě tyto zákazy se často stávají nástrojem kritiky pro některé protizápadní režimy, jako je například Írán. Íránský prezident Mahmúd Ahmadínežád již několikrát popřel existenci holocaustu²⁰ a zároveň obvinil státy, kde je toto popírání trestné, z omezování demokracie, svobody slova a také z „utlačování“ multikulturalismu, na který jsou západní státy dle vlastních slov „tak hrdé“. Evropské státy, ve kterých je popírání holocaustu trestné²¹, naopak argumentují tím, že nechtějí, aby došlo ke zkreslování nebo přepisování historie a zapomínání na tak hrůzný a nelidský čin, jakým holocaust bezesporu byl. Cílem těchto omezení svobody slova není snaha o utlačení demokracie, odstranění opozice či ovlivnění politické soutěže (jako např. ve státech jako je Írán, Čína či Barma), ale právě ochrana samotné demokracie a lidských práv a zabránění šíření hnutí a vlivů, které by je mohly ohrozit.

¹⁸ Článek 19 Všeobecné deklarace lidských práv.

¹⁹ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech v anglickém znění <<http://www2.ohchr.org/english/law/ccpr.htm>> (v českém znění viz pozn. pod čarou 1).

²⁰ BBC News. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4529198.stm>.

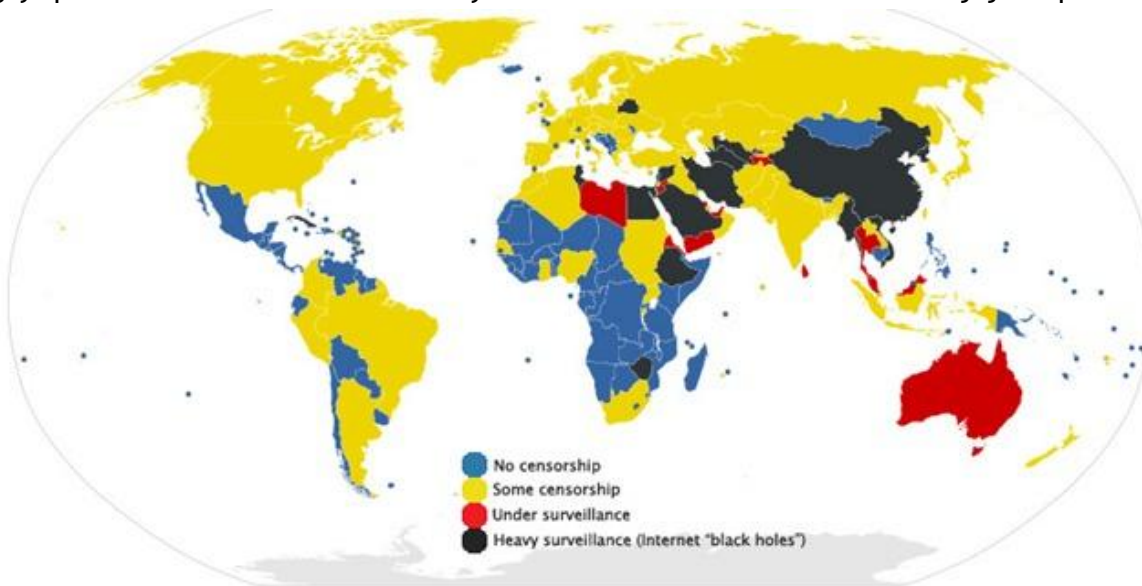
²¹ Iuridictum. <http://iuridictum.pecina.cz/w/Pop%C3%ADr%C3%A1n%C3%AD_holocaustu>.

Se svobodou slova je úzce spojena svoboda tisku a cenzura. Mnoho totalitárních režimů omezuje média ať už za účelem manipulace s veřejným míněním v zemi či eliminace protistátních kritiků nebo uveřejňování citlivých a pro daný režim ne příliš lichotivých informací. Dále jsou v takovýchto státech na denním pořádku případy, kdy jsou „nepohodlní“ novináři vydírání, omezováni ve své práci, zavírání do vězení či dokonce fyzicky napadáni.²² V Číně byl například v prosinci roku 2009 zatčen a odsouzen na jedenáct let tvrdé vazby intelektuál a v současnosti čerstvý držitel Nobelovy ceny míru Liou Siao-po (v anglickém přepisu Liu Xiaobo) za to, že na internetu uveřejnil své protivládni názory a podpořil vydání a rozšíření Charty 08 - dokumentu požadujícího v Čínské lidové republice politické reformy a demokratizaci společnosti²³. V Íránu byl zase po tříletém soudním procesu k roku vězení a pětiletému zákazu politické činnosti odsouzen přední žurnalista a bojovník za zrušení trestu smrti Emadeddin Baghi. V současné době si své tresty v íránských vězeních odpykává nejméně 29 novinářů²⁴. K podezřelým úmrtím investigativních novinářů dochází v posledních letech v Rusku. V listopadu 2009 byla nalezena mrtvá Olga Kotovská, zakladatelka televizní stanice Kaskad. Kotovská údajně spadla ze čtrnáctého patra jedné z budov v centru Kalingradu šest dní poté, co kalingradský arbitrážní soud rozhodl, že byla neprávem připravena o kontrolu nad televizní stanicí Kaskad, a že dokumenty dokazující převod kontroly

nov
ému
maj
iteli

Internetová cenzura ze strany státu ve světě (pozn.: modrá barva v Africe a dalších zemí je často způsobena téměř nulovým připojením k internetu).

byly padělané. Od března 2000 bylo v Rusku zabito v souvislosti s jejich prací nejméně 22



novinářů.²⁵

S rozmachem internetu se v posledních letech rozšířila i cenzura či omezování svobody slova na internetu²⁶. „Závadné“ stránky jsou napadány hackery či odstavovány, internetové vyhledávače jsou cenzurovány tak, aby nebylo možné vyhledat „nežádoucí“ informace. Na posledy otrásl světem médií před pár měsíci případ, kdy společnost Google obvinila čínskou vládu z toho, že se snaží nabourávat do služby Gmail a získávat tak přístup k osobním informacím a kontaktům důležitých

²² Reporters Without Borders – Press Freedom Ranking 2007. <<http://filipspagnoli.wordpress.com/2008/05/21/human-rights-facts-21-free-press/>>.

²³ Reporters Without Borders. <<http://en.rsf.org/internet-enemie-china.36677.html>>. Oficiální stránky Charty 08. <<http://www.charter08.eu/>>.

²⁴ Reporters Without Borders. <<http://en.rsf.org/iran-a-year-in-prison-and-five-year-26-07-2010.38028.html>>.

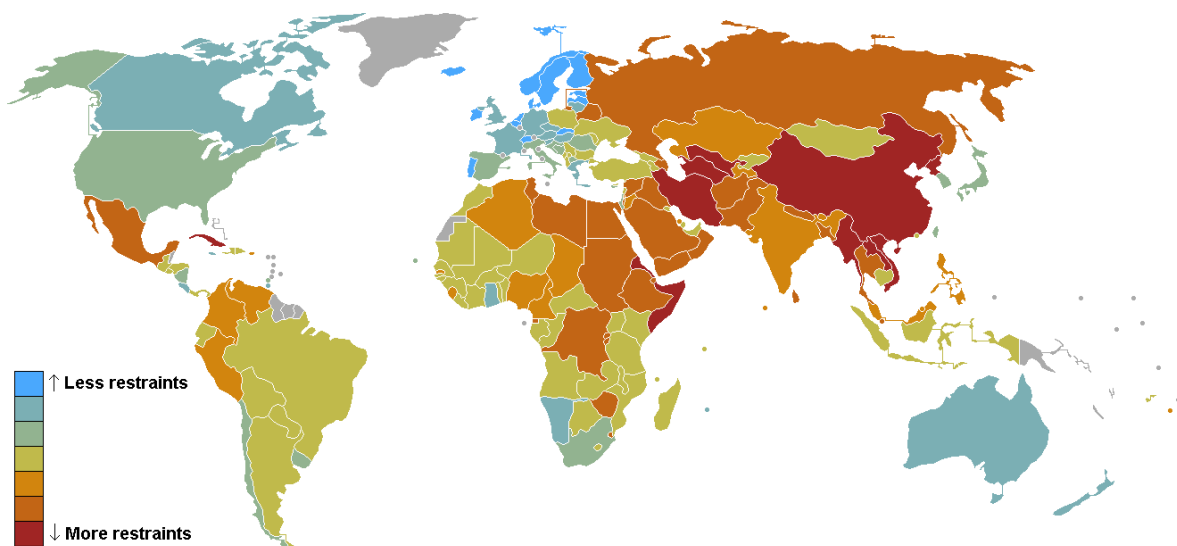
²⁵ Reporters Without Borders. <<http://en.rsf.org/russia-prominent-woman-journalist-killed-04-12-2009.35245.html>>.

²⁶ Internetová cenzura ze strany státu ve světě.

<http://www.thenutgraph.com/user_uploads/images/2009/08/13/InternetCensorshipMAP-big.jpg>.

obchodníků, politiků či členů opozice²⁷. Známy je také fakt, že pokud internetový uživatel zadá do čínské verze vyhledávače Google slova „1989 Náměstí Nebeského klidu“, tak neobjeví informace o krvavém masakru studentů, jejichž demonstrace byla potlačena státními ozbrojenými jednotkami, ale nevinné turistické informace a o událostech roku 1989 ani slůvko.

Pokud se podíváme na mapu zobrazující svobodu slova a tisku v roce 2007²⁸ (níže), kterou zpracovala organizace Reportéři bez hranic, můžeme si všimnout několika zásadních faktů. K největším restrikcím a omezování tisku a svobody slova (červené a oranžové státy) dochází především v již zmíněné Číně a Íránu, dále v bojích a chudobě zmítaném Somálsku a v ne příliš stabilní Eritreji, která stále ještě nedořešila své hraniční spory s Etiopií. K výraznému omezování dochází také v Rusku, Indii, ve většině států Blízkého Východu (s výjimkou Spojených Arabských Emirátů), v severovýchodní Africe a také v Jihovýchodní Asii, kde je až na Kambodžu omezování svobody slova a tisku na denním pořádku. Zdaleka nejhorší situace v Jihovýchodní Asii je v Barmě a také ve Vietnamu²⁹, zdejší situace je přesto stále lepší než ve výše zmíněné Číně. Naopak výrazně příznivější atmosféra je v Evropě, a to především západní a severní (která dosahuje zdaleka nejlepších výsledků) a dále také v Severní Americe. Na mapě tak názorně můžeme vidět, jak úzce souvisí svoboda slova a tisku s bezpečnostní situací v zemi, politickou stabilitou a mírou demokratičnosti.



Právo na informace patří mezi velmi významná, byť ne příliš často zmiňovaná občanská, a do jisté míry i politická práva. Jen pokud mají občané dostatečný přístup ke všem relevantním informacím o dění ve státě, mohou sami usuzovat, nakolik jsou se současným stavem věci spokojeni. Navíc pokud budeme následovat představu, na které je založeno fungování demokratických států západní společnosti, tak státní moc vychází z lidu a lid má tedy i právo kontrolovat, jak je s touto mocí, kterou jednotlivým vyvoleným zástupcům ze svých řad poskytl, nakládáno. S právem na informace však bývají poměrně často problémy i v demokratických zemích, neboť státní orgány leckdy nechtějí zpřístupnit určité informace pod záminkou, že se jedná o tajné dokumenty, jejichž zveřejnění by mohlo uškodit státní bezpečnosti, nebo argumentují ochranou osobních údajů. V zemích, kde je porušování politických práv na denním pořádku, si mohou občané o právu na informace většinou nechat jen zdát, neboť vlády států jako jsou Barma, Súdán, Libye či Čad si se sdílením informací nedělají starosti.

2.3. Právo sdružovat se

²⁷ Idnes.cz <http://technet.idnes.cz/google-cina-nas-smiruje-koncime-s-cenzurou-fju-tec-technika.asp?c=A100113_202332_tec-technika_pka>.

²⁸ Omezování svobody slova a tisku – obrázek.

<http://filipsagnoli.files.wordpress.com/2008/05/reporters_without_borders_2007_press_freedom_rankings_map.png>.

²⁹ Informační stránky o disidentském hnutí ve Vietnamu (v češtině). <<http://www.vndi.eu/News/Index.htm>>.

Článek 22 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech stanoví³⁰:

„Každý má právo sdružovat se s jinými i právo zakládat na ochranu svých zájmů odborové organizace a přistupovat k nim.“

Právo sdružovat se do různých zájmových či odborových skupin a spolků je jedním ze základních politických práv³¹, které je důležité především pro existenci zdravé a fungující občanské společnosti. Jsou to právě spolky a sdružení, které občanům umožňují prosazovat své zájmy, vyvíjet cílený tlak na vládnoucí orgány a tak dosahovat svých cílů. Omezování či porušování tohoto práva je poměrně silnou zbraní, pomocí které totalitární režimy kontrolují a omezují své oponenty, a tak se snaží eliminovat možný odpor vůči jejich vládě či přístupu ke správě země. K zákazu „nehodících se“ občanských či zájmových sdružení často slouží např. prohlášení daného spolku za nebezpečný, extrémistický či protistátní.

Článek 22 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech totiž stanoví:

„Výkon tohoto práva (pozn. tedy práva sdružovat se) nesmí být žádným způsobem omezen; výjimkou jsou omezení, jež jsou stanovena zákonem a jež jsou nutná v demokratické společnosti v zájmu národní nebo veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. Nic v tomto článku nebrání omezit zákonem výkon tohoto práva příslušníkům ozbrojených sil a policie.“

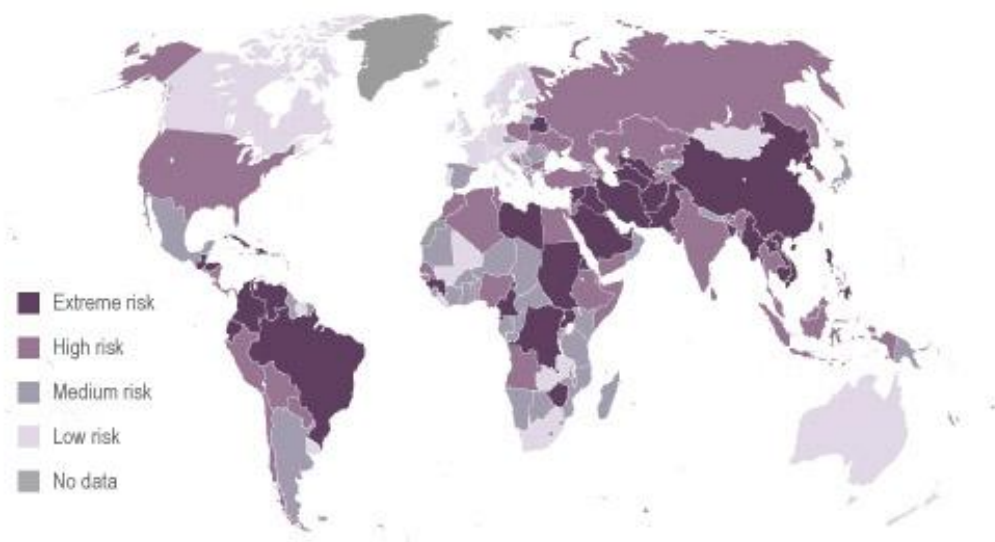
Přestože Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ratifikovala valná většina členů OSN, na mapce na následující straně³² můžeme vidět, jak často bývá článek 22 ve skutečnosti porušován.

Jak k tomuto porušování dochází? A proč vlastně? Je důležité si uvědomit, že naprostá většina důležitých mezinárodních dokumentů jsou vlastně kompromisy. Aby se dospělo k jejich všeobecnému přijetí a ratifikaci, bývají často napsány ne zcela konkrétně. Výkladem (interpretací) lidskoprávních dokumentů přijatých pod hlavičkou OSN se zabývá Výbor pro lidská práva, nicméně státy nejsou povinny se tímto výkladem řídit. V konečném důsledku pak činitelé jednotlivých států některé ustanovení interpretují, „jak se jim to hodí“. A vzhledem k tomu, že každý stát samozřejmě vychází z toho pojetí, které je blízké jeho kulturnímu, náboženskému a politickému vnímání, a které je pro něj nejvýhodnější, pak často různé státy docházejí k různým výkladům. Uvedeme hypotetický příklad: zatímco například Francie by násilné rozeznání poklidné demonstrace brala jako porušení práva na shromažďování, které je garantované *Mezinárodním paktem o občanských a politických právech*, tak příkladně Barma prohlásí to samé jednání za ochranu národní bezpečnosti a paralyzování pro společnost a stát nebezpečných skupin či jedinců. Pro ostatní státy je pak obtížné na „porušitele“ tlačit a dožadovat se dodržování ratifikovaných dokumentů, neboť ten argumentuje odlišnou kulturou, mentalitou, bezpečnostní situací a, jak již bylo zmíněno, odlišným výkladem jednotlivých ustanovení mezinárodních smluv a dokumentů.

³⁰ viz poznámka pod čarou 19.

³¹ Právo sdružovat se je někdy řazeno i mezi práva hospodářská, nicméně pro účely tohoto backgroundu jsme upřednostnili jeho začlenění mezi politická práva.

³² Human Rights and Business Dilemma Forum. <<http://human-rights.unglobalcompact.org/dilemmas/freedom-of-association/>>.



2.4. Právo shromažďovat se

Opět můžeme začít citací z *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech*, neboť i právo shromažďovat se je v tomto důležitém mezinárodním dokumentu zaručeno, a to článkem 21, který zní následovně³³:

„Uznává se právo na pokojné shromažďování. Výkon tohoto práva nesmí být žádným způsobem omezován s výjimkami, jež stanoví zákon a jež jsou nutné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti nebo veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, svobod...“

Právo shromažďovat se neboli také svoboda shromažďování v praxi znamenají právo jedince či skupiny svobodně a beztrestně vystupovat na veřejných prostranstvích a vyslovovat zde své názory, myšlenky a přesvědčení - ať už pouhým monologem nebo manifestací a demonstrací. Hlavními omezeními jsou pouze požadavek pokojnosti (tedy aby manifestace či demonstrace probíhaly poklidně a nedocházelo k žádným fyzickým šarvátkám či napadáním) a dále nezávadnost obsahu (tedy žádné oslavování např. nacistického režimu nebo vyzývání k porušování práv druhých).

2.5. Petiční právo

Petiční právo zajišťuje každému občanu státu právo obrátit se ve věcech veřejného, ale i jiného zájmu na státní orgány a na orgány územní samosprávy s návrhy, připomínkami a námitkami. Petiční právo se zpravidla uplatňuje pomocí tzv. petice - tedy vyjádření podepsané různým počtem lidí, které se následně odevzdá danému úřadu či orgánu. Petice je tak jedním z prostředků, jak mohou občané vyjádřit svůj názor na fungování státu a velmi často slouží jako forma nátlaku na státní či samosprávné orgány, když jsou lidé s jejich činností nespokojeni.³⁴

Přestože v evropských zemích je využívání petičního práva považováno za něco naprosto běžného (a spíše se diskutuje o míře vlivu, který petice na jednání státních a samosprávních orgánů má), existují země, kde vás sepsání či pouhé podepsání petice kritizující státní orgány či režim samotný může dostat na řadu let do vězení. Typickými případy jsou Barma či Čína³⁵.

2.6. Volební právo a právo podílet se na správě věcí veřejných

„Každý občan má právo a možnost, bez jakýchkoliv rozdílů uvedených v čl. 2³⁶ a bez neodůvodněných omezení:

³³ viz poznámka pod čarou 19.

³⁴ Občanská společnost, návod k použití. <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=130356>>.

³⁵ ZOU KEYOUAN; The right to petition in China: New developments and prospects.

<<http://www.eai.nus.edu.sg/BB285.pdf>>.

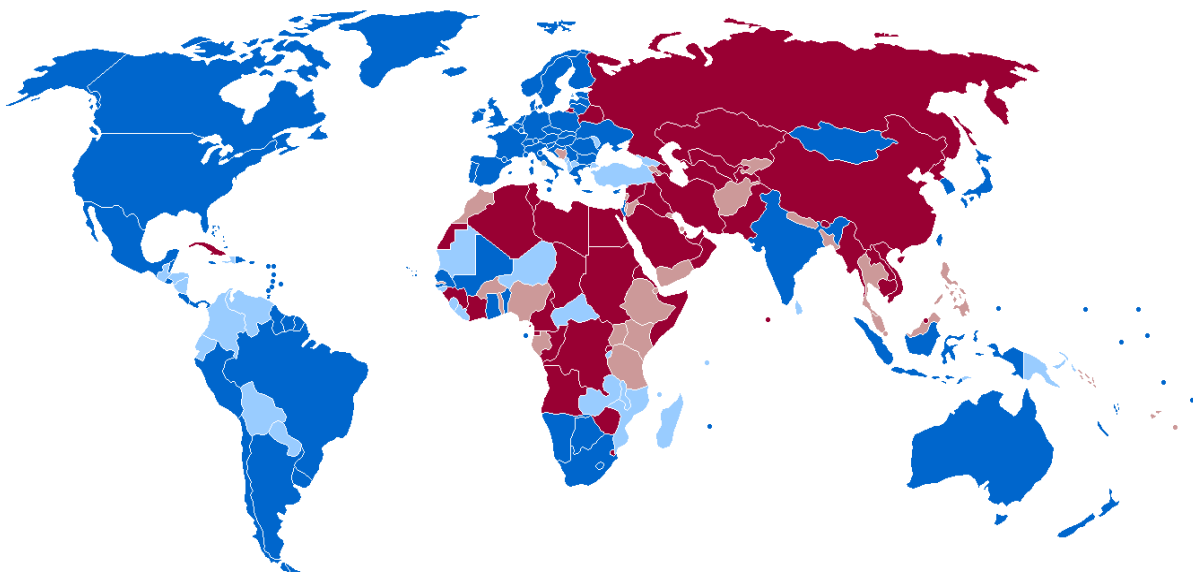
³⁶ Čl. 2 se zmiňuje o rozlišování na základě rasy, pohlaví, barvy pleti, národnosti, náboženství, politického či jiného smýšlení, sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.

- a) *podílet se na vedení veřejných záležitostí přímo nebo prostřednictvím svobodně volených zástupců,*
- b) *volit a být volen v pravidelných volbách, jež se budou konat na základě všeobecného a rovného hlasovacího práva, tajným hlasováním zabezpečujícím svobodu hlasování,*
- c) *vstoupit za rovných podmínek do veřejných služeb své země.*³⁷

Právo volit a být volen ve svobodných a spravedlivých volbách je jedním z hlavních znaků demokraticky fungujícího právního státu. Kde nejsou svobodné volby, tam jen těžko mohou být dodržována lidská práva a svobody. Právě volební právo je pro obyvatele státu cestou, jak přímo zasahovat do dění v zemi a určovat její vývoj a vnitrostátní i mezinárodní politiku.

Volební právo dělíme na několik skupin. První je rozčlenění na *aktivní* a *pasivní* volební právo. Tedy právo volit si zástupce (aktivní) a být volen za zástupce (pasivní). Druhé rozčlenění je na právo *přímé* a *nepřímé*. V přímých volbách vybírají voliči přímo jednoho z uchazečů o funkci. Ve volbách nepřímých si vyberou zástupce, kteří pak jednoho z kandidátů sami zvolí.

V moderních demokratických státech³⁸, které dbají na dodržování lidských práv a svobod, je



Míra svobody ve světě dle americké neziskové organizace Freedom House; tmavě modrá - svobodné státy se svobodnými volbami; světlé odstíny značí částečně demokratické státy; tmavě červená - nesvobodné státy, kde neprobíhají svobodné volby.

kladen důraz především na to, aby volby proběhly svobodně, bez nátlaku ať už na voliče či volené, bez omezování opozice, aby byly přístupny všem relevantním skupinám (standardně příslušníkům obou pohlaví, kteří nabyli dospělosti a jsou mentálně vyspělí a způsobilí k právům a povinnostem bez omezení na základě rasy, náboženství či sociální skupiny) a volební právo bylo tedy všeobecné, rovné (každý hlas má stejnou váhu) a tajné (voliči nejsou povinni prozrazovat či odůvodňovat svou volbu).

Mnoho nesvobodných, totalitárních režimů se vyznačuje právě potlačováním práva volit a být volen. Dochází k utlačování či perzekuování opozice, omezování politické soutěže jen na jednu vládnoucí stranu nebo skupinku vybraných, pronásledování příznivců „nežádoucích“ politických stran. Dále také dochází k omezování volebního práva jen na určitou vrstvu společnosti, ke skupování hlasů či k manipulaci s volebními výsledky.

2.7. Právo sdružovat se v politických stranách

Významným znakem moderního demokratického státu je pluralismus a tedy i existence více politických stran a právo občanů v nich svobodně participovat a zapojovat se. Právo sdružovat se v politických stranách je vlastně jednou z esencí demokracie, neboť vytváří podmínky k volné

³⁷ Čl. 25 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech – viz pozn. pod čarou číslo 19.

³⁸ Mapa: demokratické státy na světě. <<http://en.wikipedia.org/wiki/Democracy>>.

politické soutěži a k existenci více různě orientovaných politických stran. Ty pak mohou svou pestrostí a názory odrážet různorodost populace. V případech, kdy dochází k porušování tohoto práva, se dostáváme do situace, kdy je zabráněno volné politické soutěži a velmi často je u moci pouze jedna, dlouhodobě vládnoucí strana a opozici je prakticky zakázáno legálně existovat. Jako příklad můžeme uvést Kubánskou republiku, kde je od Kubánské revoluce v roce 1959 u moci komunistická strana vedená Fidelem Castrem (který byl v posledních letech nahrazen svým bratrem Raúllem). V zemi dochází k zatýkání politických vězňů a potlačování jakýchkoliv pokusů o vytvoření politické opozice. Komunistická strana je jedinou oficiálně povolenou politickou stranou v zemi. Politickou pluralitu a právo sdružovat se v politických stranách bychom marně hledali například také v Číně či Severní Koreji.

A nyní po obecném úvodu už se pojďme zaměřit na oblast našeho zájmu - tedy Jihovýchodní Asii - a obě témata spojit. Nejdřív si lehce přiblížíme samotný region a pak už se zaměříme na dodržování či případné porušování politických práv v jednotlivých státech. Jak je to tedy s politickými právy v zemích Jihovýchodní Asie?

3. Několik informací o regionu JV Asie

Jihovýchodní Asie je jednou z nejvýznamnějších částí světa. Je to oblast asijských tygrů i nejméně rozvinutých zemí. Odjakživa přitahovala pro svoje bohatství mocné státy a ještě ve 20. století byla tato oblast svědkem krvavých válek a střetů mezi nejvýznamnějšími mocnostmi světa. Střetávají se tu tři nejvýznamnější náboženství - buddhismus, islám a křesťanství. Situace lidských práv je v této oblasti špatná. Velikým problémem je korupce státních orgánů a zneužívání pravomocí bezpečnostními složkami. V některých zemích probíhají vnitřní konflikty nebo jsou diskriminovány menšiny³⁹. Jsou zde země s pluralitním politickým systémem jako Indonésie nebo Filipíny, oproti tomu Laos a Vietnam jsou země s vládou jedné strany a Barma/Myanmarský svaz je země s vládou vojenské junty.

3.1. Státy jihovýchodní Asie

Do regionu jihovýchodní Asie patří podle OSN⁴⁰ Barma, Thajsko, Laos, Kambodža, Vietnam, Malajsie, Indonésie, Brunej, Indonésie, Filipíny a Východní Timor. Z těchto zemí si pouhé Thajsko zachovalo nezávislost po celé období kolonizace evropskými státy během 19. století a druhé poloviny 20. století. Nejvýznamnějšími kolonizátory této oblasti byly Velká Británie, Francie a Nizozemí. Kolonie získávaly postupně nezávislost na konci čtyřicátých a během padesátých let 20. století. Pouze Východní Timor získal nezávislost až v roce 1975, byl však brzy obsazen sousední Indonésií. Mezi nejméně rozvinuté země v tomto regionu patří Barma, Laos, Kambodža a Východní Timor⁴¹.

V oblasti došlo k některým z nejkrutějších válek a vládly zde a dosud vládou jedny z netvrdších autoritářských režimů v dějinách. K nejvýznamnějším konfliktům v oblasti patří Indočínská válka a následující Vietnamská válka. V oblasti došlo také k jedné z nejkrvavějších genocid, kdy Rudí Khmerové zavraždili více jak dva miliony Kambodžanů⁴². Oblast je dodnes neklidná. V Barmě působí osvobozenecká hnutí, obviňující centrální vládu z potlačování a diskriminace jednotlivých etnik, o tom však více v následujícím textu⁴³.

4. Nejméně rozvinuté země v JV Asii v kontextu politických práv

4.1. Barma

Oficiální název země je Myanmarský svaz, mnohem používanější je však název Barma. Myanmar jako název státu se rozhodla použít vláda v roce 1989. Není to však jediný název v zemi,

³⁹ Derechos: Human Rights in Southeast Asia. <<http://www.derechos.org/human-rights/seasia/>>.

⁴⁰ Rozdělení regionů podle OSN. <<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Location-Asia-UNsubregions.png>>.

⁴¹ Seznam LDCs podle OSN. <<http://www.un.org/special-rep/ohrls/ldc/list.htm>>.

⁴² Genocida v Kambodži. <http://www.ppu.org.uk/genocide/g_cambodia1.html>.

⁴³ Historie konfliktu v Barmě. <<http://www.crisisgroup.org/en/key-issues/research-resources/conflict-histories/myanmar-burma.aspx>>.

kteřý se změnil: bývalé hlavní město země se jmenovalo Rangoon, nyní se jmenuje Yangon⁴⁴. V Barmě skoro padesát let vládne vojenská junta, která má v rukou veškerou moc⁴⁵. V zahraniční politice je Barma nezávislá a odmítá se zavazovat⁴⁶. To je doloženo nechutí vládnoucí junty k podepisování mnoha významných mezinárodních smluv. Na mezinárodním poli je Barma de facto v izolaci. Chování vlády je odsuzováno celým světem, nejen neziskovými organizacemi ale i mezinárodními organizacemi, jako je OSN a jejím prostřednictvím námi simulovaná HRC, a také vládami jednotlivých států. Přesto má Barma úzké vztahy s některými zeměmi, jde hlavně o Rusko, Čínu, Indii nebo KLR⁴⁷.

4.1.1. Svoboda projevu

Barma nepodepsala Mezinárodní pakt o občanských a politických právech⁴⁸. V zemi je tvrdá cenzura tisku, zavedená pro všechny tiskárny a nakladatele Memorandem o předkládání rukopisů ke kontrole. V Memorandu se píše, že nesmí vyjít texty škodící barmskému socialistickému programu; škodící státní ideologii; škodící socialistické ekonomice; o ničem co může být škodlivé pro národní solidaritu a jednotu; škodlivé pro bezpečnost, vládu práva, mír a veřejný pořádek; obsahující nesprávnou myšlenku nebo názor, které nejsou v souladu s dobou; obsahující jakoukoli urážku na cti nebo pomluvu fyzické osoby; texty podporující násilí a nepřirozenou krutost. Zákon o ochraně státu dovoluje zatýkat novináře a spisovatele narušující suverenitu a bezpečnost Barmy nebo působící jako hrozba pro mír národa. Podezřelý z těchto „protistátních“ aktů mohou být uvězněni na pět let bez soudního procesu⁴⁹. *Zvláštní zpravodaj HRC pro Myanmar* upozorňuje například na případ Hla Mio Naunga. Pan Hla se účastnil demonstrace proti zvýšení cen paliv a byl odsouzen na 65 let a 6 měsíců vězení. Nyní mu hrozí trvalé oslepnutí, pokud nedojde k okamžitému odbornému zákroku. Vláda se k tomuto případu zvláštnímu zpravodaji nevyjádřila⁵⁰.

4.1.2. Zpráva zvláštního zpravodaje HRC pro Myanmar

Svoboda projevu v Barmě je kritizována i Radou pro lidská práva⁵¹. Ve *Zprávě o pokroku*⁵² Zvláštního zpravodaje HRC pro Myanmar Tomáše Ojea Quintany se zdůrazňuje nezbytnost respektovat právo na svobodu projevu danou mezinárodními smlouvami, včetně těch, které Barma podepsala. Mezi ty patří *Úmluva o právech dítěte*, *Úmluva o eliminaci všech forem diskriminace žen*, *Úmluva o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat*.

Zvláštní zpravodaj upozorňuje na minimálně 12 žurnalistů a ještě více bloggerů, kteří jsou v současnosti vězněni. Mnoho dalších vězňů svědomí je uvězněno za trestné činy, které souvisí s popřením svobody projevu, nebo za zcela nesouvisející činy. Termín *vězeň svědomí* neboli „*prisoner of conscience*“, zahrnuje osoby, které byly zatčeny za svoji rasu, barvu pleti, víru, jazyk, sexuální orientaci, přesvědčení nebo životní styl, aniž by dosahovaly svých cílů násilím⁵³.

Silné znepokojení Zvláštního zpravodaje směřuje také k pokračujícímu konfliktu na východě Barmy. Stovky tisíc uprchlíků se nachází v utečeneckých táborech v sousedních zemích a další desítky tisíc uprchlíků jsou vnitřně vysídleni (na území Barmy). Lidé, kteří zůstali v oblastech ozbrojených střetů, se obávají obvinění ze sympatií k ozbrojeným skupinám. Z oblastí konfliktů obzvláště ve státě Shan bylo v poslední době několik desítek vesnic (nuceně/násilně) přesídleno, jedná se tak o největší přesídlení od roku 1996 kdy bylo přesídleno více než 300 000 vesničanů. V konfliktech s místními etnickými skupinami jsou používáni dětské vojáky na obou stranách⁵⁴.

⁴⁴ Změny názvu v Barmě. <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/7013943.stm>>.

⁴⁵ Historie Barmy. <<http://www.burmaissues.org/En/facts.html>>.

⁴⁶ Zahraniční politika Barmy. <<http://www.mofa.gov.mm/foreignpolicy/emergence.html>>.

⁴⁷ Zahraniční politika Barmy. <http://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_relations_of_Burma>.

⁴⁸ Ratifikované smlouvy o lidských právech Barmou. <<http://www1.umn.edu/humanrts/research/ratification-myanmar.html>>.

⁴⁹ Zákony omezující svobodu projevu. <http://www.irrawaddy.org/research_show.php?art_id=3534>.

⁵⁰ Dokument zvláštního zpravodaje (A/HRC/13/48).

<<http://www.ohchr.org/en/countries/asiaregion/pages/mmindex.aspx>>.

⁵¹ HRC. <<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/>>.

⁵² viz poznámka pod čarou 49.

⁵³ Definice vězně svědomí. <<http://www.amnesty.org/en/freedom-of-expression>>.

⁵⁴ viz poznámka pod čarou 49.

4.1.3. Osobnost Aun Schan Su Ťij

Nejnámější bojovnice za demokracii v Barmě je Aun Schan Su Ťij. Narodila se v roce 1945 jednomu ze zakladatelů státu Aung San, který byl zavražděn, když jí byly 2 roky. Po svém návratu do Barmy v roce 1988 se Su Ťij okamžitě zapojila do celonárodního demokratického hnutí. Junta zareagovala násilím a zabila 5000 demonstrantů. Přesto byla situace neudržitelná a vláda vyhlásila volby na rok 1990. Ty drtivě vyhrála *National league for democracy (Národní liga pro demokracii)* vedená Su Ťij. Výsledky voleb však nebyly vládou uznány a Su Ťij byla uvržena do domácího vězení⁵⁵. Od té chvíle se až na několik období nachází neustále v domácím vězení. Její dům postupně chátrá a junta přerušila telefonní linku s jejím domem. Poté, co Američan John Yettaw přeplaval jezero k jejímu domu a odmítl odejít, bylo její domácí vězení prodlouženo o 18 měsíců.

4.1.4. Volby v roce 2010

7. listopadu 2010 se konaly všeobecné volby v souladu s novou ústavou (v době psaní tohoto textu nebyly výsledky ještě známy; informace o nich budou doplněny v průběhu přípravných setkání). Ta byla přijata v roce 2008 a potvrzena referendem stejného roku⁵⁶. Kontroverzi u referenda vzbudil fakt, že v době hlasování se země vzpamatovávala z řádění cyklonu Nargis, na což junta nebrala ohled⁵⁷. Junta označila volby roku 2010 za pátý ze sedmi kroků k demokracii⁵⁸. Šestá krokem bude svolání zvolených zástupců a sedmým budování moderního a demokratického národa. *National league for democracy* se však voleb neúčastnila, neboť junta odmítala vyhovět jejím třem požadavkům - propuštění všech politických vězňů, dovolit pozorovatelům monitoring voleb, a přehodnocení a přezkoumání ústavy z roku 2008⁵⁹. Voleb se účastnilo celkem čtyřicet politických stran, u některých je však podezření z napojení na vládnoucí juntou⁶⁰. Vůdce vojenské junty Than Shwe, jeho zástupce a další členové vedení rezignovali na armádní posty a přešli do civilu. Přesto panují vážné obavy, že cílem voleb bylo pouze upevnění pozic a legalizace vládnoucí junty⁶¹.

4.1.5. Vězni svědomí

V zemi je více než 2100 vězňů svědomí, na které upozorňuje *Zvláštní zpravodaj HRC pro Myanmar*. Juntu vyzval k jejich okamžitému a bezpodmínečnému propuštění, neboť během nedávné mise v Barmě neviděl Zvláštní zpravodaj od junty jakýkoliv náznak propustit tyto vězně. Barma totiž neuznává, že by na jejím území byli vězni svědomí; přesto bylo v září 2009 propuštěno 131 vězňů a v únoru dalších 29. Těmto číslům však chybí přiměřenost ke 2100 dalším stále vězněným lidem. Během minulých dvou let došlo ke zdvojnásobení počtu takovýchto vězňů. Tito vězni pocházejí ze všech oblastí: jsou jimi studenti, mniši, učitelé, právníci, novináři nebo političtí aktivisté. Někteří z nich již strávili mnoho let ve vězení a nadále trpí pod dlouhými tresty. Zvláštní zpravodaj znovu zopakoval svůj návrh na rozřazení vězňů do několika kategorií, jako jsou senioři, osoby se zdravotním postižením, dlouhodobě věznění nebo ženy s dětmi, a jejich propuštění. Zvláštní zpravodaj si přeje zdůraznit nejvyšší naléhavost propuštění těchto vězňů, jejichž životy mohou být ohroženy, pokud se jim nedostane řádného lékařského ošetření⁶².

Údajně existuje 130 vězňů svědomí ve velice špatném zdravotním stavu, 19 z nich naléhavě potřebuje lékařské vyšetření. Více než 260 vězňů svědomí bylo odvezeno do vězení daleko od svých domovů, což jejich rodinám stěžuje možnost je navštěvovat. Někteří vězni byli převezeni do jiných věznic, aniž by to bylo jejich rodinám oznámeno⁶³.

⁵⁵ Životopis Aung San Suu Kyi. <<http://www.burmacampaign.org.uk/index.php/burma/about-burma/about-burma/a-biography-of-aung-san-suu-kyi>>.

⁵⁶ Referendum o ústavě. <http://en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010>.

⁵⁷ Referendum po cyklonu Nargis. <<http://fpc.state.gov/Cyklone+Nargis+105169.pdf>>.

⁵⁸ Sedm kroků k demokracii. <http://en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010>.

⁵⁹ Podmínky NLD. <<http://www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers36%5Cpaper3570.html>>.

⁶⁰ Strany účastníci se voleb.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010#Contesting_political_parties>.

⁶¹ Strategické volby pro juntou. <<http://www.irrawaddy.org/election/analysis/451-juntas-strategic-election-moves.html>>.

⁶² viz poznámka pod čarou 49.

⁶³ dtto

Zvláštnímu zpravodaji bylo dovoleno navštívit tři věznice, kde se setkal se 14 vězni svědomí a jedním bývalým dětským vojákem. Podmínky ve vězeních jsou silně znepokojující, přiděly vody a potraviny jsou neadekvátní a vězeňský personál uvězněné vydírá⁶⁴.

4.1.6. Vnitřní konflikt v Barmě, náboženská svoboda

V Barmě je několik významných národností. Nejpočetnější jsou etničtí Barmánci 68%, následují Šanové 9%, Karení 7%, Rakhinové 4%, Čiňané 3%, Indové 2%, Moni 2% a další 5%⁶⁵. V náboženství drtivě převažuje buddhismus 89%, následovaný křesťanstvím 4% a islámem 4%⁶⁶. Už od získání nezávislosti začali komunisté bojovat proti novému režimu. Následovaly je další skupiny, včetně skupin etnických, bojujících za autonomii. Státním náboženstvím se stal buddhismus a na požadavky křesťanských Karenů nebo muslimských Rakhinů vláda nebere ohled. V současnosti se kolem 25 etnik dohodlo na uzavření míru s vládou. Nadále však proti vládě operují ozbrojené skupiny etnik Shanů a Karenů⁶⁷. Od chvíle, kdy Barma získala nezávislost, se zhoršuje situace muslimů a během demonstrací buddhistů proti muslimům v roce 2001 došlo ke zničení několika mešit a mnoho muslimů zemřelo za tichého přihlížení vládní junty⁶⁸.

4.2. Laos

Lidově demokratická republika Laos je socialistický režim s vládou jedné strany - Lidové revoluční strany Laosu. Více než polovinu obyvatel tvoří etnikum Lao 55%, následované etniky Khmou 11%, Hmong 8%, a dalšími více než sto etniky 26%. V zemi je dominantní buddhismus, ke kterému se hlásí 67% obyvatel, ostatní náboženství nejsou významně zastoupena (nejvíce má křesťanství s 1,5%)⁶⁹.

Politicky motivované vraždy nejsou v Laosu podle zprávy o stavu lidských práv USA zaznamenány, stejně tak nejsou zaznamenána zmizení obyvatel z politických důvodů⁷⁰. Zákon zakazuje bití vězňů, je ale někdy příslušníky policie a bezpečnostní sil porušován, nejčastěji v případech výslechu podezřelých z napojení na povstalce. Přestože zákon zakazuje svévolné zatýkání, v praxi je tento zákon často porušován.

4.2.1. Politická vězňů

„Politický vězeň“ je člověk, který byl uvězněn kvůli jinému politickému názoru, než který je státem podporovaný. Do termínu „vězňů svědomí“ se řadí dle Amnesty International kromě politických vězňů také osoby uvězněné kvůli náboženství, filosofickému či jinému smýšlení (definice výše v textu)⁷¹. V Laosu je nespécifikovaný počet politických vězňů (odhady v tomto směru nepřinášejí žádné oficiální zdroje, ani lidskoprávní organizace - Amnesty International však zmiňuje konkrétní případy, z nichž lze dovodit, že se jedná o desítky případů⁷²). Nejznámější jsou následující tři. Plukovník Sing Chanthakoumane byl členem vlády před převzetím moci komunisty v roce 1975 a odpykává si doživotní trest po soudním řízení v roce 1990, který neproběhl podle mezinárodních standardů. Sing byl údajně vážně nemocný, přesto úřady nepovolily přístup k němu a ignorovaly žádosti o jeho propuštění z humanitárních důvodů. Další dva muži - Thongpaseuth Keuakoun a Seng-aloun Phengboun byli zatčeni kvůli pokusu zorganizovat pro-demokratickou demonstraci a odsouzeni na deset let vězení za protistátní činnost. Úřady dovolily jejich rodinám je navštěvovat, humanitárním organizacím přístup k nim povolen nebyl. Podle propuštěných politických vězňů úřady nadále zadržují menší počet osob z etnika Hmongů, podezřelých z protistátních aktivit a z důvodů porušování zákonů o národní bezpečnosti, přesný počet těchto osob však není známý⁷³. V listopadu 2009 bylo zadrženo devět osob cestujících do hlavního města Vientiane protestovat. Tito zadrženi

⁶⁴ dtto

⁶⁵ Etnika v Barmě. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bm.html>>.

⁶⁶ Náboženství v Barmě. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bm.html>>.

⁶⁷ Vnitřní konflikt v Barmě. <http://en.wikipedia.org/wiki/Internal_conflict_in_Burma>.

⁶⁸ Perzekuce muslimů. <http://en.wikipedia.org/wiki/Persecution_of_Muslims_in_Burma>.

⁶⁹ Náboženské skupiny v Laosu. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/la.html>>.

⁷⁰ Zpráva o lidských právech vydávaná USA. <<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/eap/135997.htm>>.

⁷¹ Více informací na: Prisoners of Conscience Appel Fund. <http://www.prisonersofconscience.org/about_poc/default.aspx>.

⁷² Postoj Amnesty International k UPR Laosu. <<http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA26/003/2009/en>>.

⁷³ Zpráva o lidských právech vydávaná USA. <<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/eap/135997.htm>>.

jsou podle Amnesty International klasifikováni jako vězni svědomí⁷⁴. Vězeňské podmínky v Laosu jsou velice špatné, vězni jsou dozorci bití, dostávají neadekvátní přídělky vody a jídla, v některých věznicích jsou dodnes používány dřevěné klece⁷⁵.

4.2.2. Svoboda médií

Ústava z roku 1991 zaručuje svobodu médií a občanská práva; není však uplatňována v praxi. Média jsou kontrolována vládou a jsou úzce spjata s vládnoucí stranou. Lidé mohou být uvězněni na rok v případě zveřejnění informací „oslabující“ stát. Média jsou vlastněna státem a jejich cílem je sblížit lid se stranou a jejím postojem⁷⁶.

4.2.3. Svoboda vyznání

Svoboda vyznání je zaručena ústavou, avšak další zákony toto právo v praxi omezují. O povolení náboženské činnosti rozhodují místní úřady. Větší tolerance úřadů k náboženské činnosti je ve větších městech, na venkově však úřady často zákony využívají k zakazování náboženské činnosti. Vláda uznává čtyři druhy náboženství - buddhismus, islám, bahai a křesťanství, z něhož jsou uznány katolická církev, adventisté sedmého dne a laoská evangelická církev. Přestože nemá Laos žádné státní náboženství, neoficiálně je podporován buddhismus⁷⁷.

4.2.4. Hmongové

V současné době žije kolem 8000 Hmongů v uprchlických táborech v Thajsku⁷⁸. Jenom 7000 Hmongů žije v táboře Huai Nam Khao⁷⁹. Hmongové žijící v utečeneckých táborech se obávají perzekuce v případě návratu do Laosu. Z Laosu Hmongové utekli po získání moci Lidovou revoluční stranou Laosu v roce 1975, neboť pomáhali během vietnamské války královské armádě Laosu a USA v boji proti komunistickému Pathet Lao (nynější Lidová revoluční strana Laosu)⁸⁰.

4.3. Kambodža

Kambodža má za sebou krvavou a smutnou historii. V roce 1975 byla diktatura generála Lon Nola nahrazena ještě silnějším autoritářským režimem Rudých Khmerů pod vedením Pol Pota, který zemi izoloval a během genocidy zabil kolem dvou milionů vlastních obyvatel⁸¹. Rudí Kmerové byli sesazeni vietnamskou armádou, která Kambodžu obsadila v roce 1979 a její území opustila v roce 1989. Od té doby jde Kambodža trnitou cestou směrem k demokracii⁸². Kambodža je konstituční monarchie, král je Norodom Sihamoni a premiér bývalý člen Rudých Khmerů - Hun Sen⁸³.

4.3.1. Problematika bezpečnostních a soudních složek

V Kambodži je neupřesněný počet vězňů svědomí⁸⁴. Soudní moc je zde slabá a bezpečnostní složky často zneužívají své pravomoci. I přesto, že ústava zakazuje bití a další fyzické násilí, je toto nařízení často porušováno a za rok 2007 zemřelo 56 vězňů. V celách je často drženo více vězňů, než pro kolik byly postaveny. Násilí policistů je často úřady přehlíženo i přes to, že jsou zde zaznamenány případy usmrcení. Soudy jsou podle ústavy nezávislé, to je však porušováno i samotnou vládou: často dochází k vměšování nebo ovlivňování ze strany exekutivní moci, což

⁷⁴ Žádost AI o propuštění zadržovaných osob <<http://www.amnesty.org/nz/news/laos-peaceful-protesters-must-be-released-immediately>>.

⁷⁵ Postoj Amnesty International k UPR Laosu. <<http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA26/003/2009/en>>.

⁷⁶ Zpráva HCR. <<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b274209c.html>>.

⁷⁷ Zpráva o náboženské svobodě v Laosu. <<http://www.unhcr.org/refworld/topic.464db4f52.46a714977.4ae8612cc.0.html>>.

⁷⁸ Počet Hmongů v uprchlických táborech. <http://en.wikipedia.org/wiki/Hmong_people>.

⁷⁹ Hmongové v uprchlických táborech. <<http://www.doctorswithoutborders.org/news/article.cfm?id=2075>>.

⁸⁰ Účast Hmongů v laoské občanské válce. <http://en.wikipedia.org/wiki/Hmong_people#cite_note-34>.

⁸¹ Genocida v Kambodži. <<http://archive.zcommunications.org/chomcambodforum.htm>>.

⁸² Pád režimu Rudých Khmerů. <http://en.wikipedia.org/wiki/Cambodian%E2%80%93Vietnamese_War>.

⁸³ Vláda Kambodžského království. <http://en.wikipedia.org/wiki/Politics_of_Cambodia>.

⁸⁴ Vězeň svědomí Tuto Saron. <<http://amnesty.name/en/library/info/ASA23/006/2010/en>>.

zhoršuje už tak špatnou situaci soudců, soudních úředníků a žalobců, kteří bývají často zkorumpováni⁸⁵.

4.3.2. Svoboda slova

Svoboda slova a médií je právně zaručena, přesto dochází k jejímu porušování. Král je podle ústavy nedotknutelný a svoboda slova je omezena v případě, že ohrožuje „veřejnou bezpečnost“. Zákon z roku 1995 zakazuje právní postih za svobodu slova a názoru, přesto se vláda drží staršího zákona, který zakazuje šířit dezinformace a fámy. I přesto, že hlavní média podporují vládu, ve většině médií je vláda tvrdě kritizována za korupci a zabírání půdy. Stejně jako svoboda médií je často porušováno právo se shromažďovat. Pokojné demonstrace bývají narušovány zásahy policistů a vojáků nebo jsou zakazovány bez udání důvodů⁸⁶.

4.4. Východní Timor

Tento malý stát, známý také jako Timor Leste leží na ostrově Timor, jeho jediný soused je Indonésie. Timor Leste je jeden z nejmladších států na světě, nezávislost získal před osmi lety v roce 2002. Země je poloprezidentská demokracie s 1,1 milionu obyvatel⁸⁷. Od krvavých událostí v roce 2006 se situace zlepšuje⁸⁸. V zemi jsou stále příslušníci bezpečnostních složek OSN v rámci mise UNMIT. Ačkoli vláda ovládá policii i armádu, pořád dochází k problémům s disciplínou vojáků a ke svévolnému porušování lidských práv z jejich strany⁸⁹.

4.4.1. Zneužití pravomocí příslušníky bezpečnostních složek

Zpráva mise UNMIT upozorňuje na případy porušování lidských práv členy bezpečnostních složek, kteří nadále vykonávají službu, a u kterých nedošlo k naplnění verdiktu soudu a kompenzaci obětí těchto trestných činů. Většinou se jedná o napadení nebo znásilnění, jsou však známy i případy zastřelení obětí členy policie⁹⁰.

4.4.2. Vězeňské podmínky a fungování soudních instancí

Podmínky ve vězeních vesměs splňují mezinárodní standardy, přesto nejsou oddělené věznice pro ženy a mladistvé⁹¹. Soudní instance vynášejí rozsudky v portugalském jazyce a v jazyce tetum (nejvíce používaný místní jazyk). Dochází k problémům s nekvalitním překladem, a také bývá soudní řízení zpomalováno vzdáleností soudu pro jednotlivé účastníky řízení. Přes výše uvedené dochází v soudnictví k částečnému zlepšování situace⁹².

5. Závěr

Na předcházejících stránkách jsme si ukázali, že Jihovýchodní Asie rozhodně není region, kterému by se problémy vyhýbaly. I přes ekonomický rozvoj některých států v regionu jsou v jiných výše popsaných zemích lidská, politická a občanská práva stále zanedbávána a porušována. Politická práva, na která je tento text primárně zaměřen, jsou v této oblasti porušována snad nejvíce na světě. Nejedná se o otázku striktně regionální, jak by se na první pohled mohlo zdát, a to hlavně z toho důvodu, že investice bohatých západních států a velmocenské ambice především Číny, jež jsou podpořeny značnými finančními toky, udržují při moci výše uvedené autoritářské režimy. Mnohé státy světa si v jihovýchodní Asii hlídají pouze své ekonomické zájmy bez ohledu na dodržování lidských práv. Na závěr je tedy třeba uvést, že politická práva v těchto zemích jsou zprostředkovaně pošlapávána i zeměmi patřícími mezi západní demokracie.

⁸⁵ Zpráva o stavu lidských práv v Kambodži. <<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2007/100516.htm#>>.

⁸⁶ dtto

⁸⁷ Historie Východního Timoru. <<http://timor-leste.gov.tl/>>.

⁸⁸ Krize ve Východním Timoru. <http://en.wikipedia.org/wiki/2006_East_Timorese_crisis>.

⁸⁹ Zpráva mise UNMIT o stavu lidských práv v Timor Leste. <<http://unmit.unmissions.org/Default.aspx?tabid=182>>.

⁹⁰ dtto

⁹¹ Zpráva o stavu lidských práv ve Východním Timoru. <<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/eap/136011.htm>>.

⁹² Zpráva mise UNMIT o stavu lidských práv v Timor Leste. <<http://unmit.unmissions.org/Default.aspx?tabid=182>>.

Zdroje a citované dokumenty:

- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.
- Listina základních práv EU. <<http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/32007X1214/hm/C2007303CS.01000101.htm>>.
- Listina základních práv a svobod ČR. <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.
- Všeobecná deklaráce lidských práv. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.
- Internet Encyclopedia of Philosophy. <<http://www.iep.utm.edu/hum-rts/>>.
- The Bill of Rights i s pozdějšími dodatky. <<http://www.ushistory.org/documents/amendments.htm>>.
- Deklarace práv člověk a občana. <http://www.svedomi.cz/dokdoby/lp_frarev.htm>.
- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>>.
- Second Bill of Rights. <http://en.wikipedia.org/wiki/Second_Bill_of_Rights>; zvukový záznam F. D. Roosevelta <<http://www.youtube.com/watch?v=UwUL9tJmypl>>.
- Stockholmská deklaráce. <<http://www.unep.org/Documents.multilingual/Default.asp?DocumentID=97&ArticleID=1503>>.
- Deklarace o životním prostředí a rozvoji. <<http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm>>.
- Three generations of human rights. <http://en.wikipedia.org/wiki/Three_generations_of_human_rights>.
- Megafora: Measuring Human Rights, Democracy and Governance. <<http://www.metagora.org/training/encyclopedia/political.html>>.
- Ratifikace MPOPP. <http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=UNTSO&tabid=1&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&lang=en#Participants>.
- ICCPR. <http://en.wikipedia.org/wiki/International_Covenant_on_Civil_and_Political_Rights>.
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech v anglickém znění. <<http://www2.ohchr.org/english/law/ccpr.htm>>.
- BBC News. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4529198.stm>.
- Iuridictum. <http://iuridictum.pecina.cz/w/Pop%C3%ADr%C3%A1n%C3%AD_holocaustu>.
- Reporters Without Borders - Press Freedom Ranking 2007. <<http://filipsagnoli.wordpress.com/2008/05/21/human-rights-facts-21-free-press/>>.
- Reporters Without Borders. <<http://en.rsf.org/internet-enemie-china,36677.html>>.
- Oficiální stránky Charty 08. <<http://www.charter08.eu/>>.
- Reporters Without Borders. <<http://en.rsf.org/iran-a-year-in-prison-and-five-year-26-07-2010,38028.html>>.
- Reporters Without Borders. <<http://en.rsf.org/russia-prominent-woman-journalist-killed-04-12-2009,35245.html>>.
- Internetová cenzura ze strany státu ve světě. <http://www.thenutgraph.com/user_uploads/images/2009/08/13/InternetCensorshipMAP-big.jpg>.
- Idnes.cz <http://technet.idnes.cz/google-cina-nas-smiru-je-koncime-s-cenzurou-fju-tec-technika.asp?c=A100113_202332_tec-technika_pka>.
- Omezování svobody slova a tisku - obrázek. <http://filipsagnoli.files.wordpress.com/2008/05/reporters_without_borders_2007_press_freedom_rankings_map.png>.
- Informační stránky o disidentském hnutí ve Vietnamu (v češtině). <<http://www.vndi.eu/News/Index.htm>>.
- Human Rights and Bussines Dilemma Forum. <<http://human-rights.unglobalcompact.org/dilemmas/freedom-of-association/>>.
- Občanská společnost, návod k použití. <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=130356>>.
- ZOU KEYOUAN; The right to petition in China: New developments and prospects. <<http://www.eai.nus.edu.sg/BB285.pdf>>.
- Mapa: demokratické státy na světě. <<http://en.wikipedia.org/wiki/Democracy>>.

Businessinfo.cz. <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/libye-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000789/>>.

Rozdělení regionů podle OSN. <<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Location-Asia-UNsubregions.png>>.

Seznam LDCs podle OSN. <<http://www.un.org/special-rep/ohrls/ldc/list.htm>>.

Genocida v Kambodži. <http://www.ppu.org.uk/genocide/g_cambodia1.html>.

Historie konfliktu v Barmě. <<http://www.crisisgroup.org/en/key-issues/research-resources/conflict-histories/myanmar-burma.aspx>>.

Změny názvu v Barmě. <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/7013943.stm>>.

Historie Barmy. <<http://www.burmaissues.org/En/facts.html>>.

Zahraniční politika Barmy. <<http://www.mofa.gov.mm/foreignpolicy/emergence.html>>.

Zahraniční politika Barmy. <http://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_relations_of_Burma>.

Ratifikované smlouvy o lidských právech Barmou. <<http://www1.umn.edu/humanrts/research/ratification-myanmar.html>>.

Zákony omezující svobodu projevu. <http://www.irrawaddy.org/research_show.php?art_id=3534>.

Dokument zvláštního zpravodaje (A/HRC/13/48). <<http://www.ohchr.org/en/countries/asiaregion/pages/mmindex.aspx>>.

HRC. <<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/>>.

Definice vězně svědomí. <http://en.wikipedia.org/wiki/Prisoner_of_conscience>.

Životopis Aung San Suu Kyi. <<http://www.burmacampaign.org.uk/index.php/burma/about-burma/about-burma/a-biography-of-aung-san-suu-kyi>>.

Referendum o ústavě. <http://en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010>.

Referendum po cyklonu Nargis. <[http://fpc.state.gov/Cyklone Nargis 105169.pdf](http://fpc.state.gov/Cyklone%20Nargis%20105169.pdf)>.

Sedm kroků k demokracii. <http://en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010>.

Podmínky NLD. <<http://www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers36%5Cpaper3570.html>>.

Strany účastníci se voleb. <http://en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010#Contesting_political_parties>.

Strategické volby pro juntou. <<http://www.irrawaddy.org/election/analysis/451-juntas-strategic-election-moves.html>>.

Etnika v Barmě. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bm.html>>.

Náboženství v Barmě. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bm.html>>.

Vnitřní konflikt v Barmě. <http://en.wikipedia.org/wiki/Internal_conflict_in_Burma>.

Perzekuce muslimů. <http://en.wikipedia.org/wiki/Persecution_of_Muslims_in_Burma>.

Náboženské skupiny v Laosu. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/la.html>>.

Zpráva HCR. <<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b274209c.html>>.

Zpráva o náboženské svobodě v Laosu. <<http://www.unhcr.org/refworld/topic,464db4f52,46a714977,4ae8612cc,0.html>>.

Počet Hmongů v uprchlických táborech. <http://en.wikipedia.org/wiki/Hmong_people>.

Hmongové v uprchlických táborech. <<http://www.doctorswithoutborders.org/news/article.cfm?id=2075>>.

Účast Hmongů v laoské občanské válce. <http://en.wikipedia.org/wiki/Hmong_people#cite_note-34>.

Genocida v Kambodži. <<http://archive.zcommunications.org/chomcambodforum.htm>>.

Pád režimu Rudých Khmerů. <http://en.wikipedia.org/wiki/Cambodian%E2%80%93Vietnamese_War>.

Vláda Kambodžského království. <http://en.wikipedia.org/wiki/Politics_of_Cambodia>.

Zpráva o stavu lidských práv v Kambodži. <<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2007/100516.htm#>>.

Historie Východního Timoru. <<http://timor-leste.gov.tl/?p=29&lang=en>>.

Krise ve Východním Timoru. <http://en.wikipedia.org/wiki/2006_East_Timorese_crisis>.

Zpráva o stavu lidských práv v Timor Leste. <<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/eap/136011.htm>>.

Prisoners of Conscience Appel Fund. <http://www.prisonersofconscience.org/about_poc/default.aspx>.

Derechos: Human Rights in Southeast Asia. <<http://www.derechos.org/human-rights/seasia/>>.

Postoj Amnesty International k UPR Laosu.

<<http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA26/003/2009/en>>.

Vězeň svědomí Tuto Saron. <<http://amnesty.name/en/library/info/ASA23/006/2010/en>>.

Zpráva mise UNMIT o stavu lidských práv v Timor Leste.

<<http://unmit.unmissions.org/Default.aspx?tabid=182>>.

TOP PARTNEŘI

Generální partner Modelu OSN



Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization



Hlavní partner Modelu EU



Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Hlavní partner Modelu OSN



Univerzitní partner



Partnerské město



Partner zahájení



Partner jednání



DODAVATELÉ SLUŽEB



MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Partner Chronicle





**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá zpravodajství z databází ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem. Přepis, šíření, či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

Copyright (2003) The Associated Press (AP)-všechna práva vyhrazena. Materiály agentury AP nesmí být dále publikovány, vysílány, přepisovány nebo redistribuovány.

Zpracoval: Šárka Ošřádalová, Jakub Kolář

Redakční úprava: Lucie Bednářová, Daniela Zrucká

Grafická úprava a tech. spolupráce: Jiří Havlíček,

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XIII. ročníku Pražského modelu OSN.

© AMO 2009

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky, Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: model.osn@amo.cz, IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz« »www.studentsummit.cz«